

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Szabó József

Cím:

Az eltűnt városrész régi lakói

Osztályozás

Tárgy

308

Hely

Idő

"1958" 11. 30.

tabáni találkozó tartanak

Magyar Nemzet. Bp.

(Hely)

1958.

(Idő) 11. 30.

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hollók dombja — Nyárs-hegy — Naphegy!... Egymást követő történelmi korok emlékéket őrizi ez a háromféle elnevezés régi térképeken, sőt egykori tabáni őslakók emlékeztében is. Csöndes naphegyi utca, az *Ag utca* sarkán áll az a hangulatos cukrászda, amely alatt egykor — török temető volt. És a török megszállás idején a Hollók dombja volt a kivégzések színhelye. Nemeseket és tisztakat a Várban fejezték le, a Hollók dombján pedig, ott, ahol ma pázsit övezte tenispálya áll, és fehér nyírek, topolyafák levelei rezegnek nyáridőkben, a pór népet húzták karóba. Nyilván ezért is nevezték el a régi tabániak ősei az úkapák és a dédek — *Nyárshegynek*.

Ahol Czuczor Gergelyt elfogták

Gondol-e a budai vándor ezekre a régmúlt időkre, ha útja a Naphegy parkírozott útjain a hegyre visz?! Hiszen emberöltőnek illő idő szaladt el azóta, hogy a Tabánt az akkori helytelen városrendezés lebontásra ítélte, és ezt az ítéletet két év alatt végre is hajtották. 1934-ben a Fehérsas-téri polgári iskolát, ezt a viszonylag korszerű és stílusos épületet is lebontották, majd a Duna-parti házakra került a sor.

A második világháború zivatara azután siettetette a bon-

tócsákányok munkáját: a romépületek sorában eltűnt *Döbrentei Gábor* és *Virág Benedek hajdani otthona*, és a kis ráctemplom is zöldre mart rezestornyával, karcsú épületével. Ma már csak az 1750-ből származó *Hétválasztó-fejedelem fogadó* épülete áll, és az *Apród* utcában *Semmelweis Ignác* szülőháza, a sarkon pedig, szemben a parkkal a *Szarvas-ház*, amely *Zsigmond király* korabeli építkezés, s ormán ma is látható a védjegy:

kutyák kergetik az erdő nemes vadját, a szarvast. Itt állt régen a *Szarvas-fogadó* és kávéház, ahol *Czuczor Gergelyt* az osztrák zsandárok elfogták, és *Petőfi* 1848-ban a márciusi ifjak kinyomtatott pontjait és a *Talpra magyar* szövegét osztogatta. Sokáig itt volt otthona a szabadságért lelkesülő tabániak 48-as polgári körének is.

Hová tűntek a tabániak?

Huszonöt éve tűnt el a Tabán, amelynek zeg-zugos utcáiért, ódonágáért, leánderes udvarú kisvendéglőiért nemcsak az írók, *Krúdy Gyula* és társai lelkesültek, legalább annyira, mint a Duna-parti másik városrésztől — *Obudáért*. A századvégi polgárosodó Pestnek is kedvenc romantikázó helye volt a Tabán. A pestiek fiákeren jártak át a

Makk-hétesbe, meg a *Hét rózsába*, a tulajdonos *Háber* vendéglős hét csodálatosan szép, tűzről pattant lányának kedvéért. *Poldi* bácsihoz a *Mélypincébe*, a *Kakukk-vendéglőbe*, vagy az *Albeckerhez*, és az *Avar-vendéglőbe*. Győzőnk elsorolni, hogy még hová és kihez, vagy kihez miért: zamatos kispörköltjét ízlelni-e, vagy a jó fajta gellérthegyi-naphegyi bort kóstolgatni?

A Tabán éppen ódonága, házainak düledező állapota miatt érett meg annak idején a lebontásra. Költők és dalszerzők elsiratták, de a kor hipokrita szellemének sugallatára legkevesebbet törődtek a tabániak sorsával. Ez most már idestova negyed százada fáj a tabániaknak, mert sokan nem találtak otthon a szomszédos budai városrészekben, a *Krisztinában*, a *Vízvárosban*, hanem a *Mária Valéria-telepi barakkházakba* került nagy részük, s onnét sokan csak a felszabadulás után költözhettek el emberibb otthonba.

„Emlékezzünk régiekről“...

Három évvel ezelőtt, 1955-ben az egyik legöregebb tabáni származású család két leszármazottja: *Fischer Vilmos* és unokaöccse *Fischer Árpád* építőipari dolgozó összehívta a volt tabániakat. Majdnem öt-százán jöttek el az első »to-

borzásra« és emlékeztek régiekről. Történelmi évfordulókat idéztek, nagyrészt szájhagyomány alapján. Mikor volt az első nagy kolerajárvány, vagy hányban talált otthon *Lazarevics István* despota vezetésével, majd *Csernov* és *Arzén* pátriárkák vezérlete alatt idetelepült rácok sokeres lélekszámú tábora a Tabán lejtőin? Mikor temették be az *Ördögárkot*?... Ki emlékszik a *Hadastyánok Segélyező Egyletének* ősi címerére?!

Öreges és fiatalok ilyen emlékeket idézgettek a múltból, s már akkor elhatározták, hogy ez az óriási »család«, amely mintegy négyezer ember volt — összetart a jövőben. Tavaly ilyenkor újra megrendezték a tabáni összejövetelt.

Tabániak az új Tabánért

Ma új tervek születnek a régi tabániak körében. A tavalyi találkozóra már hétszázhatvanan gyűltek össze, többek között *Sopronból*, *Vácról*, *Debrecenből*, *Böhönyéről*, *Balatonfüredről*. A találkozón kézzel járt a régi Tabán albuma, az eltűnt otthonra emlékeztek azzal, hogy az egykori vendéglősök, mézeskalácsosok, gyertyaöntők, papucsosok, csizmadiák, bognárok, kádárok, s kötélverők, pékek, vízfordók és fürdősök utódai ne csak szívükben maradjanak tabániak.

csak arra emlékezzenek, hogy *Kossuth* temetésén a 48-as harcosok és honvédek bűjtató családok lányai talpig gyászban vettek részt, s a régi Pest őket emlegette *fekete lányoknak*, vagy hogy mekkora vásárokat tartottak a *Fehér Sas* téren?!... A tabániak az új, az épülő Tabánért is dolgozzanak. Azon a találkozón, amely sorrendben a harmadik lesz, és vasárnap rendezik ismét a *Várkert Kioszkban* — egész nap — a tabániak népes tábora elhatározza majd, hogy szerepet vállal a *Szarvas-ház kávéház* építésében.

A vendéglátóipar kapta meg ezt az ősi házat, a volt fogadót, és a megfiatalodó *Szarvasban* otthon keresnek az ősi tabániak. Itt akarnak majd kiállításokat rendezni volt szülőföldjük emlékeiből, s újra megalakítják a *Tabáni Daloskört* is, amely annyi sikert hozott a nagyapáknak és még ma élő tabániaknak is. A céhek hajdani emléktárgyai részint már múzeumban vannak, de mint *Fischer Árpád* fáradhatatlan kutatómunkával kiderítette, még mindig számos család őrizi a régi ünnepek muzeális értékű ruhadarabjait, a Tabánról készült festményeket, régi kardokat, mesterségek jelvényeit, írásos emlékeit. Az *Imre-fürdő*, új gyógyszállójának építésében a tabániak is részt vesznek. Mozgalmat indítanak a még meglevő műemlék-házak helyreállításáért és néhány lebontott műemlék újraépítéséért. A *Holdvilág*, *Kereszt* és *Aranykakas* utcák ma már csak hegyi utak. A török *dzsámi* helyén barokk templom áll — műemlék, de a tabániak éppen e városrész nagy múltjára emlékezve jelentkeznek újra. Méltók akarnak lenni az építkező, itt név-ötszáz éve otthon talált őseikhez.

Szabó József